

Základní impulsy nové doby

Posledním aktem stvoření člověka je křesťanství. Jeho ideál člověka není ani dnešní ani dřívější člověk, nýbrž bytost, která nese stvoření dále, člověk, který je stvořen k obrazu a podobenství svého Stvořitele; k obrazu, poněvadž rozumí slovu a mluví; k podobenství, aby slovem tvořil nové. V řeči evangelií se toto tvoření nazývá *charis*, schopnost vykonávat milost neboli milovat podle nového přikázání. Cílem křesťanství v duchu evangelií je, aby tato schopnost byla zplozena v každém člověku. S ohledem na tento cíl, jako předehra k němu, se vyžaduje schopnost *alétheie*, bez níž není *charis* možná: neboť vidí-li člověk před sebou jen svět minulosti, ale „zapomíná“ na jeho projevování, tj. zapomíná ho vnímat, nemůže myslet na nové tvoření.

Logos středem duše

Bez *charis* svět utichá, jeho doba se chýlí ke konci; nestupňuje-li člověk svou aktivitu do nekonečna, dohasínají mu intuice, bez nichž není možný žádný lidský život: stále by se opakovalo a jen obměňovalo, co už tu je - a to v nedobré směru. Další tvoření je možné jen tehdy, když se člověk učí znát svět přítomnosti, svět věčnosti a života. To se může dít tak, že se učí zakoušet Logos ve středu své duše (nikde jinde to není možné), a právě díky tomu se stává Logos středem. Periferie, hranice duše, se tak stávají postřadatelnými; byly nutné, jen dokud byl střed mimo duši - nad ní.

Zabránit lidské aktivitě, samostatnému lidskému tvoření, jímž by se člověk teprve stal člověkem, to je hlavním cílem protivníka, nic jiného. Člověk nemá být, Země nemá

být: Země nemá být hvězdou lásky a tedy zárodečným semínkem, má být zrnkem prachu v kosmu.

Metody a cesty protivníka člověka

K dosažení tohoto cíle používá protivník nesčetné prostředky a cesty. K tomu patří především *svědčení ducha proti sobě*: síla ducha se používá, aniž by duch zakoušel sám sebe. Jak se toho dá dosáhnout?

K tomu slouží příklady jako kult dogmatiky, tj. zprostředkování a přijímání nepochopených, nepoznaných obsahů - a to tak, jako by je člověk vlastně uměl promyslet.

K tomu slouží manipulace vědomí bez *učení*, když nedochází k oslovování Já-jsem.

K tomu slouží také rozporuplné nauky, v nichž se zahaluje, že si samy odporují.

K tomu slouží přirozeně zakrývání ideje Logu tím, že se popírá poznávání jako samostatná realita.

K tomu slouží rovněž zdůrazňování nelidských, tj. ještě ne-lidských nebo již ne-lidských rysů lidské bytosti, jako by byly takovými od začátku a nezměnitelně a jako by skutečnost, že je člověk postřehuje, neznamenal už jejich omezené, okamžité překonání.

Dále tomu slouží poukazování na zvířecí původ člověka a jeho „vrozenou“ zlobu - ale čípak by měla být? Jak by zrozené zlo mohlo o ní vědět? A to vše kvůli tomu, aby idea člověka nemohla vůbec vzejít, jak to způsobují teorie Darwina, Marxe, Freuda a Junga, které poukazují směrem dolů.

Také k tomu patří odvádění pozornosti od samotného vědomí a deviace lásky jejím teoretickým a praktickým ztotožňováním s tělem v kultu pohodlnosti, ve stupňování a uspokojování tělesných potřeb, což má být *konečný cíl*,

a podporování závislosti na těle pomocí drog, gymnastiky vědomí, zaplavování vědomí vjemy a pocity, jimž neodpovídají žádné adekvátní myšlenky. Stejného cíle se dosahuje rozptýlením - ani takzvané aktivní rozptýlení není tvořením.

Nakonec k tomu slouží falešná pokora, kult slabosti v náboženském hávu s dvojitým uspokojením v pozadí: člověk to vidí, přiznává to, ale *nedělá nic* právě proto, že je slabý a hříšný - to jsou vychytralé formy sobectví.

V diagnózách toho, co není lidské, nazírá vyšší bytost v člověku na to, co je nižší, jak o tom píše Pavel: „Vždyť nekonám to, co chci, ale konám to, co nenávidím“ (Řím 7,15-16). Pavel se identifikuje s tím, kdo tuto situaci vidí. V 19. století člověk *zapomněl* na to, co se děje *vždy*: že vyšší subjekt *pohlíží* na ne-lidské rysy v člověku a že jinak to vůbec není myslitelné; v důsledku se vidí to, co je viděno a skutečnost vidění z vědomí mizí. Děje se totéž jako v přírodních vědách, které však mají za úkol zabývat se tím, co spatřujeme a cvičit si na tom myšlení, aby se osvobodilo od psychických a jiných prvků, které jsou mu cizí: od tradice, předsudků, dogmat.

Tak se nakonec „dobro“, „láska“ stává nevysvětlitelnou anomálií; už není představitelné, že kdysi *všechno*, také každá pravda, muselo být stvořeno. Předpokládáme, že z ničeho může vzniknout jenom nic, ale základní vysvětlující prvek, z něhož necháváme vzniknout vše ostatní, tu má být „od věčnosti“, neboť se neodvažujeme ptát po jeho původu.

Protivník působil v každé době; jeho stopy lze vidět. Impuls Logu působil také v každé době; jeho stopy lze najít.

Křesťanství není jedno z náboženství, také to není „nejlepší“ náboženství: není to náboženství. S *charis*, s naukou o Logu ve středu je to osudová otázka bytí nebo nebytí člověka a Země. Paradoxní požadavky - kázání na

hoře, blahoslavenství, o lásce k nepřítelům (Lk 6,20-49) - jsou podmínkami po vývoj člověka, *bez nichž se člověk nestane člověkem*. Neboť právě ony paradoxní způsoby chování znamenají pravého člověka: toho, který tvoří, poněvadž tvořit chce, a nikoli toho, který se skrze nějaký kosmický impuls lenosti zřídá vlastní podstaty: nejsem, nemám být. Všechno - zdánlivě všechno - slouží impulsu protivníka. Jen ti, kteří tuto situaci prohlédnou, pracují v zájmu člověka; a nikdo ji neprohlédne *skutečně*, kdo současně neřekne spásnému impulsu „ano“ ze středu své duše.

Učení evangelií je pokračováním řady předcházejících učení: tato učení, tyto impulsy ve všech dobách „ve světě“ podlely. Až dosud začínala každá kultura ve znamení Logu a každá kultura zahynula ve znamení protivníka. Učení Logu bylo přes nepřetržitou řadu neúspěchů zachraňováno ve vždy nových formách, které odpovídaly vývojovým stádiím člověka; nadále je zachraňovali ti, kteří ho viděli od počátku: služebníci Logu.

Intermezzo XIV

Člověk mluví ze slovonosného středu, z něj pocházejí jeho morální intuice, z něj pochází jeho nové tvoření. Kdo prožívá tento střed, cítí se povolán k dalšímu tvoření na světě a také ve vědě ducha. Ví, že žádné slovo nejde konzervovat: *neroste-li* Logos, vychází v člověku nazmar, bude mu odňat a toho, kdo ho nedovede k růstu, odsoudí ke zkáze.

*Nic netkne se ho, nevzejde mu
den, vše, co se mu udá, lži a
stíny;
I ty, můj Bože, jsi mu
kamenem, jenž ho denně
táhne do hlubiny.*

(R. M. Rilke, verše z „Knihy hodinek“)

Ten, kdo prožívá střed, ví: ze slova moudrosti smíme brát, jen když připojíme další, když vrátíme zpátky. Pouhé použití snižuje existenci a ani se odehrát nemůže: duch není věc, slovo není věc, kterou můžeme použít. Ten, kdo prožívá střed, vidí parazitní působení, které svévolně bují na životě duchovního daru a spotřebovává tento život, vyčerpává ho. Ten pohled je mu napomenutím a pramenem intuice: nikoli takto konat, nýbrž sloužit, to je pravá existence.

Georg Kühlewind

